

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ЮРИДИЧНА
АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО”

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
“ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ В ОРГАНАХ
ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ”

Харків
2012

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ, МОЛОДІ ТА СПОРТУ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ “ЮРИДИЧНА
АКАДЕМІЯ УКРАЇНИ імені ЯРОСЛАВА МУДРОГО”**

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ
ПОСІБНИК**

**ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**“ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ В ОРГАНАХ
ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ”**

**для студентів V курсу факультету
підготовки кадрів для Пенсійного фонду України**

**Харків
2012**

Навчально-методичний посібник для самостійної роботи та практичних занять з навчальної дисципліни “Організація роботи в органах Пенсійного фонду України” для студентів V курсу факультету підготовки кадрів для Пенсійного фонду України / уклад. : В. В. Жернаков, Д. М. Кравцов, Н. М. Швець, О. А. Яковлев. – Х. : Нац. ун-т “Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого”, 2012. – 31 с.

У к л а д а ч і : В. В. Жернаков,
Д. М. Кравцов,
Н. М. Швець,
О. А. Яковлев

*Рекомендовано до видання редакційно-видавничою радою
університету (протокол № 6 від 25.11.2011 р.)*

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Навчальна дисципліна “Організація роботи в органах Пенсійного фонду України” спрямована на висвітлення питань правового регулювання діяльності Пенсійного фонду України. Вона передбачає такі форми навчання: лекції, практичні заняття, самостійну роботу студентів, які забезпечені програмою, текстами лекцій, завданнями, базами даних юридичної практики тощо.

Підсумковою формою контролю знань студентів у IX семестрі є залік.

Основна мета курсу – формування у студентів знань положень права соціального та пенсійного забезпечення, правового статусу Пенсійного фонду України, умінь правильного застосування положень нормативно-правових актів щодо відносин у сфері соціального страхування та соціального захисту і їх тлумачення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студенти повинні:

знати

– основні норми Конституції України; законів України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”, “Про державну службу”, “Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування”;

– “Положення про Пенсійний фонд України”; “Положення про головні управління Пенсійного фонду України в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі”; “Положення про управління Пенсійного фонду України в районах, містах і районах у містах”;

– основні напрями реформування пенсійного забезпечення в Україні;

– стан судової практики;

– принципи організації діяльності Пенсійного фонду України;

– правовий статус працівників Пенсійного фонду України;

– завдання персоніфікованого обліку в системі загаль-

нообов'язкового державного пенсійного страхування;

– сферу дії законодавства, що регулює діяльність Пенсійного фонду України;

вміти

– правильно визначати характер і зміст юридичних відносин;

– точно розуміти зміст правової норми;

– правильно застосовувати нормативний матеріал до конкретних відносин;

– тлумачити чинне законодавство, що регулює діяльність Пенсійного фонду України;

– надавати проведеній роботі належної форми (письмове рішення, складання документа тощо);

– аналізувати тенденції юридичної практики та оцінювати їх щодо відповідності законодавству.

ЗАТВЕРДЖЕНО
вченою радою Національного
університету “Юридична академія
України імені Ярослава Мудрого”
(протокол № 11 від 30.06.2011 р.)

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ В ОРГАНАХ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ”

Розділ 1. ПЕНСІЙНИЙ ФОНД УКРАЇНИ У СИСТЕМІ ДЕРЖАВНИХ ОРГАНІВ ЗІ ЗДІЙСНЕННЯ ПЕНСІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Правові та організаційні основи діяльності Пенсійного фонду України. Організаційно-правові засади взаємодії Пенсійного фонду України з органами державної влади, місцевого самоврядування, громадськими організаціями. Взаємодія Пенсійного фонду з іншими фондами із загальнообов’язкового державного соціального страхування.

Правовий статус Пенсійного фонду України. Управління Пенсійним фондом України та його структура. Правління Пенсійного фонду України. Наглядова Рада Пенсійного фонду України та її територіальні органи. Виконавча Дирекція Пенсійного фонду України.

Розділ 2. ОРГАНІЗАЦІЯ ПРАВОВОЇ, КАДРОВОЇ РОБОТИ ТА РЕГЛАМЕНТ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ

Основні напрями правової роботи в системі органів Пенсійного фонду. Договірна робота в органах Пенсійного фонду. Представництво інтересів органів Пенсійного фонду в судових інстанціях. Організація роботи з примусового стягнення заборгованості зі сплати страхових внесків. Погашення заборгованості платників, щодо яких застосовуються заходи, передбачені законодавством про неплатоспроможність. Застосування органами Пенсійного фонду законодавства про адміністративні порушення.

Правовий статус працівників Пенсійного фонду. Класифікація посад працівників органів Пенсійного фонду, кваліфікаційні вимоги до них та посадові інструкції. Проходження державної служби в системі Пенсійного фонду. Відповідальність працівників Пенсійного фонду.

Регламент роботи Пенсійного фонду України. Робота із вхідною, вихідною кореспонденцією, внутрішніми документами. Складання документів і вимоги до них. Організація роботи із зверненнями громадян та їх особистого прийому.

Розділ 3. ПЕРСОНІФІКОВАНИЙ ОБЛІК ТА ДЖЕРЕЛА ФІНАНСУВАННЯ У ПЕНСІЙНОМУ ФОНДІ УКРАЇНИ

Мета та завдання персоніфікованого обліку в системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Структура персоніфікованого обліку. Порядок обліку відомостей про застраховану особу, що використовуються в системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування. Права, обов'язки та відповідальність страхувальників та застрахованих осіб щодо ведення обліку відомостей про застрахованих осіб. Інформаційні технології, що застосовуються в системі Пенсійного фонду України.

Правовий статус коштів Пенсійного фонду України. Джерела формування коштів Пенсійного фонду. Бюджетний процес у Пенсійному фонді. Актуарні розрахунки. Правова регламентація використання коштів Пенсійного фонду (напрями та структура його видатків, порядок їх здійснення).

Розділ 4. НАГЛЯД ТА КОНТРОЛЬ В РОБОТІ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ

Внутрішній і зовнішній контроль за коштами Пенсійного фонду, організація проведення ревізій та перевірок. Реалізація матеріалів ревізій та перевірок.

Організація інформаційно-роз'яснювальної роботи в системі Пенсійного фонду. Завдання та методи інформаційно-роз'яснювальної роботи. Напрями інформаційно-роз'яснювальної роботи. Організація особистого прийому в органах Пенсійного фонду.

3. ЗАГАЛЬНИЙ РОЗРАХУНОК ГОДИН ЛЕКЦІЙ, ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ, САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

№ п/п	Тема	Всього годин	У тому числі		
			лекції	практичні заняття	самостійна робота
1	2	3	4	5	6
1	Пенсійний фонд України у системі державних органів зі здійснення пенсійного забезпечення	4	2	–	2
2	Правове регулювання діяльності Пенсійного фонду України	8	2	2	4
3	Організація правової роботи в системі Пенсійного фонду України	4	2	–	2
4	Кадрове забезпечення діяльності Пенсійного фонду України та його органів	8	2	2	4
5	Регламент роботи та організація діловодства в Пенсійному фонді України та його органах	4	2	–	2
6	Правове регулювання персоналізованого обліку та інформаційні технології в системі Пенсійного фонду України	12	4	2	6
7	Джерела фінансування та витрати Пенсійного фонду України	4	2	–	2
8	Державний нагляд щодо цільового використання коштів Пенсійним фондом України. Контрольні функції Пенсійного фонду України	6	2	–	4
9	Інформаційно-роз'яснювальна робота в системі Пенсійного фонду України	4	2	–	2
Разом		54	20	6	28

4. ЗАВДАННЯ ДО ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Тема 1. Пенсійний фонд України у системі державних органів зі здійснення пенсійного забезпечення

(для самостійного вивчення)

1. Історичні аспекти розвитку пенсійної системи України.
2. Організаційно-правові засади взаємодії Пенсійного фонду з органами державної влади, місцевого самоврядування, громадськими організаціями.
3. Взаємодія Пенсійного фонду з іншими фондами із загальнообов'язкового державного соціального страхування.

Список нормативно-правових актів та літератури

Про пенсійне забезпечення: Закон України від 05.11.91 р. № 1788-ХІІ // Відом. Верхов. Ради України. – 1992. – № 3. – Ст. 10.

Про Основні напрями реформування пенсійного забезпечення в Україні: указ Президента України від 13.04.98 р. № 291/98 // Офіц. вісн. України. – 1998. – № 15. – Ст. 569.

Про основні напрями реформування системи пенсійного забезпечення населення України: послання Президента України до Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України від 10.10.2001 р. [Електрон. ресурс НУ “ЮАУ ім. Ярослава Мудрого”].

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV // Відом. Верхов. Ради України. – 2003. – № 49. – Ст. 376.

Про недержавне пенсійне забезпечення: Закон України від 09.07.2003 р. № 1057-IV // Відом. Верхов. Ради України. – 2003. – № 47. – Ст. 372.

Концепція подальшого проведення пенсійної реформи: розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.10.2009 р. № 1224-р // Офіц. вісн. України. – 2009. – № 81. – Ст. 2752.

Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI // Офіц. вісн. України. – 2010. – № 61. – Ст. 2108.

Положення про Пенсійний фонд України: указ Президента України від 06.04.2011 р. № 384/2011 // Там же. – 2011. – № 29. – Ст. 1223.

Положення про Пенсійний фонд України: затв. постановою Кабінету Міністрів України від 24.10.2007 р. № 1261 // Там же. – 2007. – № 81. – Ст. 3025.

Положення про головні управління Пенсійного фонду України в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі: постанова правління Пенсійного фонду України від 27.06.2002 р. № 11-2 // Там же. – 2002. – № 29. – Ст. 1397.

Положення про управління Пенсійного фонду України в районах, містах і районах у містах: постанова правління Пенсійного фонду України від 30.04.2002 р. № 8-2 // Там же. – 2002. – № 21. – Ст. 1063.

Організація роботи в органах Пенсійного фонду України: курс лекцій для студентів V курсу факультету підготовки кадрів для Пенсійного фонду України / авт. Д. М. Кравцов. – Х.: Нац. ун-т “Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого”, 2011. – С. 4 – 11.

Белінська О. Г. Впровадження пенсійної реформи в Україні / О. Г. Белінська // Зб. наук. пр. ОРІДУ УАДУ. – 2002. – № 9. – С. 277 – 285.

Зайчук О. Правові засади діяльності Пенсійного фонду України / О. Зайчук // Право України. – 2004. – № 8. – С. 49 – 53.

Надточій Б. О. Пенсійне страхування в Україні: історичний аспект / Б. О. Надточій // Соціальний захист. – 2000. – № 3. – С. 54 – 58.

Партин Г. О. Пенсійні фонди як учасники фінансового ринку / Г. О. Партин, О. І. Тивончук // Фінанси України. – 2002. – № 9. – С. 143 – 150.

Прилипка С. М. Роль Пенсійного фонду України в соціальному забезпеченні населення / С. М. Прилипка // Пробл.

законності. – Вип. 64. – Х.: Нац. юрид. акад. України, 2003. – С. 44 – 53.

Сивак С. М. Пенсійна реформа: принципи пенсійного забезпечення / С. М. Сивак // Вісн. Львів. держ. ун-ту ім. Івана Франка. – Серія юрид. – Вип. 35. – Львів, 2000. – С. 341 – 346.

Тема 2. Правове регулювання діяльності Пенсійного фонду України

П л а н

1. Правовий статус Пенсійного фонду України.
2. Управління Пенсійним фондом та його структура.
3. Правління Пенсійного фонду України. Наглядова Рада Пенсійного фонду.
4. Виконавча Дирекція Пенсійного фонду України та її територіальні органи.

Завдання

1. Начальник районного управління Пенсійного фонду України у м. Харкові розробив проекти штатного розпису та кошторису видатків на утримання управління, обговорив та узгодив положення цих локальних актів з керівником відділу кадрового забезпечення, головним бухгалтером, керівником відділу організації проектування систем персоніфікованого обліку і мереж, затвердив ці документи. Юридична служба головного управління Пенсійного фонду України у Харківській області порушила питання щодо законності прийнятого рішення.

Викладіть Вашу думку, посилаючись на чинне законодавство.

2. Головне управління Пенсійного фонду України в Сумській області розпочало контрольні заходи в Охтирському районному управлінні Пенсійного фонду України у вигляді ре-

візії з метою аналізу умов розміщення тимчасово вільних коштів Пенсійного фонду у банках за відповідними договорами, встановлення розміру відсотків і надходження до Фонду відповідних сум за користування зазначеними коштами. 25 лютого 2011 р. керівник ревізійної групи подав акт ревізії на підпис начальника районного управління.

Чи матиме юридичну силу акт ревізії? Обґрунтуйте Вашу думку, посилаючись на чинне законодавство.

3. Голова правління Пенсійного фонду України, обраний членами правління шляхом відкритого голосування строком на п'ять років, проводив засідання один раз на рік. На одне із засідань з'явилось вісім осіб, зокрема, два уповноважені представники від держави, три представники застрахованих осіб та три представники від роботодавців. Кваліфікована більшість присутніх на засіданні членів правління затвердила Положення про головне управління Пенсійного фонду України у Харківській області.

Чи матиме юридичну силу рішення правління Пенсійного фонду України? Як оформлюється рішення правління Пенсійного фонду України?

Список літератури

Басанцов І. В. Організаційне забезпечення та концептуальна модель функціонування персоніфікованого обліку страхових внесків Пенсійного фонду України / І. В. Басанцов, С. М. Фролов // Механізм регулювання економіки, економіка природокористування, економіка підприємства та організація виробництва. – Вип. 2. – Суми: Вид-во Сум. держ. ун-ту, 2000. – С. 219–225.

Белінська О. Г. Аналіз фінансового стану Пенсійного фонду України / О. Г. Белінська // Вісн. УАДУ. – 2002. – № 3. – С. 174–179.

Гуменюк Н. М. Формування Пенсійного фонду України / Н. М. Гуменюк // Юрид. вісн. – 1999. – № 4. – С. 91–92.

Зайчук О. Правові засади діяльності Пенсійного фонду України / О. Зайчук // Право України. – 2004. – № 8. – С. 49 – 53.

Організація роботи в органах Пенсійного фонду України: курс лекцій для студентів V курсу факультету підготовки кадрів для Пенсійного фонду України / авт. Д.М. Кравцов. – Х.: Нац. ун-т “Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого”, 2011. – С. 12–20.

Прилипко С. М. Роль Пенсійного фонду України в соціальному забезпеченні населення / С. М. Прилипко // Пробл. законності. – Вип. 64. – Х.: Нац. юрид. акад. України, 2003. – С. 44 – 53.

Ткачук І. М. Організація внутрішнього контролю в Пенсійних фондах / І. М. Ткачук // Матеріали I Международной научно-практической конференции “Становление современной науки-2006”. – Т. 3. Экономика. – Днепропетровск: Наука и образование, 2006. – С. 35–38.

Шумський В. М. Формування Пенсійного фонду: реальність потенційних джерел / В. М. Шумський, В. В. Діхтерьова // Фінанси України. – 2001. – № 7. – С. 58–61.

Т е м а 3. Організація правової роботи в системі Пенсійного фонду України

(для самостійного вивчення)

1. Основні напрями правової роботи в системі органів Пенсійного фонду.
2. Договірна робота в органах Пенсійного фонду.
3. Представництво інтересів органів Пенсійного фонду в судових інстанціях.
4. Організація роботи з примусового стягнення заборгованості зі сплати страхових внесків.
5. Погашення заборгованості платників, щодо яких застосовуються заходи, передбачені законодавством про неплатоспроможність.
6. Застосування органами Пенсійного фонду законодавства про адміністративні порушення.

Список нормативно-правових актів та літератури

Положення про Пенсійний фонд України: указ Президента України від 06.04.2011 р. № 384/2011 // Офіц. вісн. України. – 2011. – № 29. – Ст. 1223.

Про утворення головних управлінь Пенсійного фонду України в Автономній Республіці Крим, областях, містах Києві та Севастополі: постанова правління Пенсійного фонду України від 27.06.2002 р. № 11-2 // Там же. – 2002. – № 29. – Ст. 1397.

Положення про управління Пенсійного фонду України в районах, містах і районах у містах: постанова правління Пенсійного фонду України від 30.04.2002 р. № 8-2 // Там же. – 2002. – № 21. – Ст. 1063.

Про затвердження Загального положення про юридичну службу міністерства, іншого органу виконавчої влади, державного підприємства, установи та організації: постанова Кабінету Міністрів України від 26.11.2008 р. № 1040 // Там же. – 2008. – № 93. – Ст. 3068.

Положення про організацію правової роботи в Пенсійному фонді України: постанова правління Пенсійного фонду України від 08.10.2004 р. № 13-1 в ред. постанови № 23-1 від 14.10.2010 р. “Про стан організації правової роботи в органах Пенсійного фонду України та заходи щодо її вдосконалення” [Електрон. ресурс НУ “ЮАУ ім. Ярослава Мудрого”].

Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування: Закон України від 08.07.2010 р. № 2464-VI // Офіц. вісн. України. – 2010. – № 61. – Ст. 2108.

Інструкція про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов’язкове державне соціальне страхування: постанова правління Пенсійного фонду України від 27.09.2010 р. № 21-5 // Там же. – 2010. – № 86. – Ст. 3065.

Порядок розгляду органами Пенсійного фонду України скарг на рішення про накладення штрафу, нарахування пені та заяв платників при узгодженні ними вимоги про сплату недо-

їмки зі сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування: постанова правління Пенсійного фонду України від 08.10.2010 р. № 22-7 // Офіц. вісн. України. – 2010. – № 90. – Ст. 3189.

Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом: Закон України від 14.05.92 р. № 2343-XII // Відом. Верхов. Ради України. – 1992. – № 31. – Ст. 440.

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV // Там же. – 2003. – № 49. – Ст. 376.

Організація роботи в органах Пенсійного фонду України: курс лекцій для студентів V курсу факультету підготовки кадрів для Пенсійного фонду України / авт. Д. М. Кравцов. – Х.: Нац. ун-т “Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого”, 2011. – 21–32.

Тема 4. Кадрове забезпечення діяльності Пенсійного фонду України та його органів

П л а н

1. Кваліфікаційні вимоги, які ставляться до кандидатів на посади державних службовців у системі органів Пенсійного фонду України.
2. Порядок проведення конкурсу на заміщення посади державного службовця.
3. Перелік документів, що має надати кандидат на посаду співробітника Пенсійного фонду України.
4. Випадки, за яких державний службовець може бути позбавлений рангу.

Завдання

4. Начальник районного управління Пенсійного фонду України Слободян призначив Вакуленка на посаду начальника юридичного відділу. Юридична служба регіонального управ-

ління зробила висновок про незаконність такого рішення.

Хто і у якому порядку призначає на посаду начальників структурних підрозділів територіальних управлінь?

5. На посаду начальника відділу з призначення та виплати пенсій головного управління Пенсійного фонду України у Полтавській області був призначений Макаренко, який у поточному році закінчив економічний факультет університету і має стаж державної служби вісім місяців, з них три місяці Макаренко працював спеціалістом (державним службовцем місцевої державної адміністрації), два – інспектором з призначення пенсій, три – інспектором з виплати пенсій.

Чи відповідає таке призначення чинному законодавству?

6. 22 грудня 2010 р. атестаційна комісія прийняла рішення про невідповідність державного службовця сьомого рангу Круглової займаній посаді за її відсутності. Круглова не з'явилася на засідання атестаційної комісії, адже не була своєчасно повідомлена про його проведення. З атестаційним листом вона була ознайомлена лише 27 січня 2011 р. Окрім того, на засіданні комісії були присутні дві третини її складу.

28 січня 2011 р. Круглова подала скаргу до Головного управління державної служби України про порушення процедури проведення атестації.

У якому порядку проводиться атестація державних службовців? Чи був у даному випадку порушений порядок оскарження рішення атестаційної комісії?

7. На особистий прийом до керівника відділу з призначення та виплати пенсій районного управління Пенсійного фонду України м. Луганська звернулася студентка Карпенко, яка отримує пенсію у зв'язку з втратою годувальника. Карпенко пояснила начальнику, що нещодавно вийшла заміж і її цікавить, чи буде вона продовжувати отримувати пенсію. Проте начальник відділу, посилаючись на зайнятість, роз'яснень Карпенко не надав, направив її до стенду з інформаційними матеріалами, порадив звернути до інформаційного кіоску і записав номер га-

рочної телефонної лінії. Зі скаргою на дії керівника відділу з призначення та виплати пенсій Карпенко звернулася до головного управління Пенсійного фонду України Луганської області.

Дайте правову оцінку ситуації.

Список літератури

Андрушко А. Конкурсні начала прийому на державну службу / А. Андрушко // Вісн. УАДУ. – 2001. – № 2. – Ч. 1. – С. 395 – 403.

Воронько О. А. Керівні кадри: державна політика та система управління: [навч. посіб.] / О. А. Воронько. – К.: Вид-во УАДУ, 2000. – 156 с.

Організація роботи в органах Пенсійного фонду України: курс лекцій для студентів V курсу факультету підготовки кадрів для Пенсійного фонду України / авт. Д. М. Кравцов. – Х.: Нац. ун-т “Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого”, 2011. – С. 32 – 40.

Неумивайченко Н. М. Значення принципу рівного права доступу до державної служби при виникненні трудових правовідносин з державними службовцями / Н. М. Неумивайченко // Проблеми і перспективи розвитку та реалізації законодавства України: тези доповідей і наук. повідомл. наук.-практ. конф. – К.: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького Нац. акад. наук України, 2001. – С. 65 – 68.

Неумивайченко Н. Припинення трудових правовідносин з державними службовцями / Н. Неумивайченко // Право України. – 2001. – № 4. – С. 62– 64.

Рудакевич М. І. Професійна етика державних службовців: теорія і практика формування в умовах демократизації державного управління: [моногр.] / М. І. Рудакевич. – Тернопіль: Астон. – 2007. – 400 с.

Пашко Л. А. Людські ресурси у сфері державного управління: теоретико-методологічні засади оцінювання: [моногр.] / Л. А. Пашко. – К.: Вид-во НАДУ, 2005. – 236 с.

Тема 5. Регламент роботи та організація діловодства в Пенсійному фонді України та його органах

(для самостійного вивчення)

1. Загальна характеристика Регламенту роботи Пенсійного фонду України.
2. Робота із вхідною, вихідною кореспонденцією, внутрішніми документами.
3. Складання документів і вимоги до них.
4. Організація роботи із зверненнями громадян та їх особистого прийому.

Список нормативно-правових актів та літератури

Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 р. № 393/96 // Відом. Верхов. Ради України. – 1996. – № 47. – Ст. 256.

Положення про Пенсійний фонд України: указ Президента України від 06.04.2011 р. № 384/2011 // Офіц. вісн. України. – 2011. – № 29. – Ст. 1223.

Типова інструкція з діловодства у центральних органах виконавчої влади, Ради міністрів Автономної Республіки Крим, місцевих органах виконавчої влади: постанова Кабінету Міністрів України від 30.11.2011 р. № 1242 // Там же. – 2011. – № 94. – Ст. 3433.

Організація роботи в органах Пенсійного фонду України: курс лекцій для студентів V курсу факультету підготовки кадрів для Пенсійного фонду України / авт. Д. М. Кравцов. – Х.: Нац. ун-т “Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого”, 2011. – С. 41 – 49.

Тема 6. Правове регулювання персоніфікованого обліку та інформаційні технології в системі Пенсійного фонду України

П л а н

1. Мета персоніфікованого обліку в системі загальнообов'язкового державного соціального страхування.

2. Джерела, з яких формуються відомості Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування.

3. Відомості, що вносяться до Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування.

4. Порядок здійснення доступу до інформації з Державного реєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування.

5. Відповідальність, передбачена для суб'єктів загальнообов'язкового державного соціального страхування за порушення законодавства про ведення персоніфікованого обліку.

Завдання

8. Ільченко працював протягом десяти років у суб'єкта підприємницької діяльності Шевченка. Після досягнення пенсійного віку він звернувся до органів Пенсійного фонду України за призначенням пенсії. У зв'язку із відсутністю в Державному реєстрі загальнообов'язкового державного соціального страхування відомостей про нього Ільченку було відмовлено у призначенні пенсії за віком.

Чи є суб'єкти підприємницької діяльності платниками єдиного внеску? Які обов'язки щодо персоніфікованого обліку встановлені чинним законодавством України до роботодавців?

9. Підприємець Данильченко, який використовує працю інших осіб на умовах трудового договору, обрав спрощену систему оподаткування. Він досяг пенсійного віку і отримує пенсію з 17 серпня 2011 р. 18 жовтня 2011 р. Данильченко отримав

лист від співробітників управління Пенсійного фонду Московського району м. Харкова з вимогою сплатити єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. У листі зазначалося, що у разі несплати внеску протягом найближчого місяця співробітниками будуть застосовані фінансові санкції. Данильченко у вказані строки внеску не сплатив і 25 листопада 2011 р. повторно отримав офіційний лист від співробітників Пенсійного фонду такого ж змісту. Данильченко звернувся з позовною заявою до суду.

Яке рішення має винести суд? У якому порядку обчислюється і сплачується єдиний внесок? До якого числа платники зобов'язані сплачувати єдиний внесок? Хто здійснює державний нагляд за збором та веденням обліку єдиного внеску?

10. Директор Харківського вагоноремонтного заводу Савченко протягом шести місяців не сплачував єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування. 21 березня 2011 р. співробітники районного управління Пенсійного фонду України надіслали Савченку вимогу про сплату недоїмки. 22 квітня 2011 р. директор підприємства сплатив недоїмку частково (60 %), адже не погодився з розрахунком її суми. Савченко звернувся до співробітників управління з листом, де разом з головним бухгалтером вагоноремонтного заводу навів власний варіант розрахунку суми єдиного внеску і наполягав на списанні несплаченої суми недоїмки.

Дайте правову оцінку ситуації.

11. Адвокат Калініченко звернувся до фахівців районного управління Пенсійного фонду України у м. Донецьку з такими питаннями: 1) чи необхідно йому сплачувати страхові внески до Пенсійного фонду України; 2) чи передбачена чинним законодавством відповідальність за відсутність реєстрації у Пенсійному фонді України; 3) з якою метою на застраховану особу відкривається персональна облікова картка та які відомості вона містить?

Надайте обґрунтовану відповідь на питання, що цікавлять Калініченка.

12. Сердюк влаштувалася на роботу нянькою у родину Скубицьких. З нею був укладений письмовий трудовий договір за формою, затвердженою наказом Міністерства праці та соціальної політики України від 8 червня 2001 р. № 260, проте договір не був зареєстрований у державній службі зайнятості. Трудова книжка няньки знаходиться у Скубицьких, а тому їй невідомо, чи був внесений до трудової книжки запис про прийняття на роботу. Сердюк цікавиться, чи можуть батьки дитини, за якою вона доглядає, сплачувати за неї страхові внески до Пенсійного фонду України?

Дайте кваліфіковану відповідь, посилаючись на чинне законодавство.

С п и с о к л і т е р а т у р и

Басанцов І. В. Організаційне забезпечення та концептуальна модель функціонування персоніфікованого обліку страхових внесків Пенсійного фонду України / І. В. Басанцов, С. М. Фролов // Механізм регулювання економіки, економіка природокористування, економіка підприємства та організація виробництва. – Вип. 2 (2000). – Суми: Вид-во Сум. держ. ун-ту, 2000. – С. 219 – 225.

Даценко В. В. Упровадження єдиного соціального внеску / В. В. Даценко // Фінансово-бюджетна політика в контексті соціально-економічного розвитку регіонів: матеріали Міжнарод. наук.-практ. конф. (Д., 10 – 20 березня 2009 р.) у 2 т. – Т. 1. – Д.: ДДФА, 2009. – С. 224 – 225.

Захарко М. Сплата внесків до Пенсійного фонду: аналіз змін / М. Захарко // Фінанси України. – 1997. – № 9. – С. 82.

Огій О. Переваги персоніфікованого обліку та звітності: про деякі результати експерименту у Львівській області / О. Огій // Праця і зарплата. – 2001. – № 6. – С. 8–9.

Організація роботи в органах Пенсійного фонду України: курс лекцій для студентів V курсу факультету підготовки кадрів для Пенсійного фонду України / авт. Д. М. Кравцов. – Х.: Нац. ун-т “Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого”, 2011. – С. 49 – 61.

Остапенко Д. В. Про несплату внесків до Пенсійного фонду України / Д. В. Остапенко // Економіка України. – 1998. – № 11. – С. 47.

Ткачук І. М. Організація електронного документообігу між елементами пенсійної системи / І. М. Ткачук // Структурно-інституційні зміни та інвестиційно-інноваційний розвиток регіону: матеріали XVI Міжнарод. наук.-практ. конф. – Чернівці, 2007. – С. 441 – 443.

Тополенко Н. М. Впровадження персоніфікованого обліку як засобу реформування пенсійної системи / Н. М. Тополенко // Актуальні проблеми управління розвитком об'єктів і процесів ринкової економіки: матеріали міжнарод. наук.-практ. конф. (5 – 6 листопада 2006 р.). – Запоріжжя: ГУ “ЗІДМУ”, 2006. – С. 80 – 82.

Тема 7. Джерела фінансування та витрати Пенсійного фонду України

(для самостійного вивчення)

1. Правовий статус коштів Пенсійного фонду України.
2. Джерела формування коштів Пенсійного фонду.
3. Бюджетний процес у Пенсійному фонді.
4. Актуарні розрахунки.
5. Правова регламентація використання коштів Пенсійного фонду (напрями та структура його видатків, порядок їх здійснення).

Список нормативно-правових актів та літератури

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV // Відом. Верхов. Ради України. – 2003. – № 49. – Ст. 376.

Бюджетний кодекс України: Закон України від 21.06.2001 р. № 2542-III // Там же. – 2001. – № 37. – Ст. 189.

Порядок розроблення, затвердження та виконання бюджету Пенсійного фонду України: постанова правління Пенсійного фонду України від 31.08.2009 р. № 21-2 // Офіц. вісн. України. – 2009. – № 76. – Ст. 2589.

Белінська О. Г. Аналіз фінансового стану Пенсійного фонду України / О. Г. Белінська // Вісн. УАДУ. – 2002. – № 3. – С. 174 – 179.

Косова Т. Д. Регіональні особливості формування фінансових ресурсів пенсійного фонду / Т. Д. Косова, І. В. Басанцов // Матеріали всеукр. наук-практ. конф. “Проблеми і перспективи розвитку фінансів, обліку та контролю в Україні”. – Донецьк: ДонДУЕТ, 1999. – С. 227 – 232.

Надточій Б. О. Платоспроможність Пенсійного фонду / Б. О. Надточій // Фінанси України. – 2005. – № 12. – С. 60 – 71.

Організація роботи в органах Пенсійного фонду України: курс лекцій для студентів V курсу факультету підготовки кадрів для Пенсійного фонду України / авт. Д. М. Кравцов. – Х.: Нац. ун-т “Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого”, 2011. – С. 61 – 70.

Оробчук М. Г. Управління процесами формування коштів Пенсійного фонду України / М. Г. Оробчук, В. А. Зеленко, Н. М. Зеленко // Вісн. Львів. ун-ту. – Серія екон. – 2008. – Вип. 39. – С. 363 – 369.

Партин Г. О. Пенсійні фонди як учасники фінансового ринку / Г. О. Партин, О. І. Тивончук // Фінанси України. – 2002. – № 9. – С. 143 – 149.

Фещук В. Пенсійна реформа в Україні: фінансово-правовий аспект / В. Фещук // Право України. – 2006. – № 9. – С. 94 – 97.

Шумський В. М. Формування Пенсійного фонду: реальність потенційних джерел / В. М. Шумський, В. В. Діхтерьова // Фінанси України. – 2001. – № 7. – С. 58 – 61.

**Тема 8. Державний нагляд щодо цільового використання коштів Пенсійним фондом України.
Контрольні функції Пенсійного фонду України**

(для самостійного вивчення)

1. Внутрішній і зовнішній контроль за коштами Пенсійного фонду.
2. Організація проведення ревізій та перевірок.
3. Реалізація матеріалів ревізій та перевірок.

**Список нормативно-правових актів
та літератури**

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV // Відом. Верхов. Ради України. – 2003. – № 49. – Ст. 376.

Інструкція про проведення контрольних заходів в органах Пенсійного фонду України: постанова правління Пенсійного фонду України від 11.05.2010 р. № 9-1 [Електрон. ресурс НУ “ЮАУ ім. Ярослава Мудрого”].

Про Положення про Міністерство соціальної політики України: указ Президента України від 06.04.2011 р. № 389/2011 // Офіц. вісн. України. – 2011. – № 9. – Ст. 542.

Положення про Державну фінансову інспекцію України: указ Президента України від 23.04.2011 р. № 499/2011 // Там же. – 2011. – № 31. – Ст. 1325.

Про проведення внутрішньої контрольно-ревізійної роботи в системі центрального органу виконавчої влади: постанова Кабінету Міністрів України від 06.01.2010 р. № 2 // Там же. – 2010. – № 1. – Ст. 20.

Про затвердження Стандартів державного фінансового контролю за використанням бюджетних коштів, державного і комунального майна: наказ Головного контрольно-ревізійного управління України від 13.07.2004 р. № 185 // Там же. – 2004. – № 31. – Ст. 2094.

Зайчук Б. О. Закон України “Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування”: наук.-практ. комент. / Б. О. Зайчук, О. Б. Зарудний, В. Т. Александров та ін. – К.: НВП “АВТ”, 2005.

Організація роботи в органах Пенсійного фонду України: курс лекцій для студентів V курсу факультету підготовки кадрів для Пенсійного фонду України / авт. Д. М. Кравцов. – Х.: Нац. ун-т “Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого”, 2011. – С. 71 – 77.

Саргон О. Відповідальність у сфері нового пенсійного законодавства / О. Саргон // Бізнес (Бухгалтерія). – 2003. – № 43. – С. 75 – 77.

Ткачук І. М. Визначення організаційних та методичних проблем контролю / І. М. Ткачук // Економіка: проблеми теорії та практики: зб. наук. пр. – Вип. 218. – В 4 т. – Т. I. – Д.: ДНУ, 2006. – С. 265 – 270.

Ткачук І. М. Організація та методика обліку і контролю в органах Пенсійного фонду України: теорія та практика: [моногр.] / І. М. Ткачук. – Луцьк: ЛНТУ, 2009. – 202 с.

Фещук В. Пенсійна реформа в Україні: фінансово-правовий аспект / В. Фещук // Право України. – 2006. – № 9. – С. 94 – 97.

Тема 9. Інформаційно-роз’яснювальна робота в системі Пенсійного фонду України

(для самостійного вивчення)

1. Організація інформаційно-роз’яснювальної роботи в системі Пенсійного фонду.
2. Завдання та методи інформаційно-роз’яснювальної роботи.
3. Напрями інформаційно-роз’яснювальної роботи.
4. Організація особистого прийому в органах Пенсійного фонду.

Список нормативно-правових актів та літератури

Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 09.07.2003 р. № 1058-IV // Відом. Верхов. Ради України. – 2003. – № 49. – Ст. 376.

Про порядок висвітлення діяльності органів державної влади та органів місцевого самоврядування в Україні засобами масової інформації: Закон України від 23.09.1997 р. № 539 // Там же. – 1997. – № 49. – Ст. 299.

Про державну таємницю: Закон України від 21.01.94 р. № 3855-XII // Там же. – 1994. – № 16. – Ст. 93.

Положення про Пенсійний фонд України: указ Президента України від 06.04.2011 р. № 384/2011 // Офіц. вісн. України. – 2011. – № 29. – Ст. 1223.

Про затвердження Порядку організації та проведення особистого прийому громадян у центральному апараті Пенсійного фонду України: постанова правління Пенсійного фонду України від 17.06.2011 р. № 17-1 // Там же. – 2011. – № 54. – Ст. 2164.

Інструкція з діловодства за зверненнями громадян в органах державної влади і місцевого самоврядування, об'єднаннях громадян, на підприємствах, в установах, організаціях незалежно від форм власності, у засобах масової інформації: постанова Кабінету Міністрів України від 14.04.1997 р. № 348 // Там же. – 1997. – № 16. – С. 85.

Колосок С. В. Відносини державної установи з громадськістю / С. В. Колосок // Підвищення ефективності державного управління: стан, перспективи та світовий досвід / Зб. наук. пр. – К.: Вид-во УАДУ, 2000. – С. 238–241.

Колосок С. В. Зв'язки з пресою як інструмент публік рилейшнз державної установи у системі державного управління / С. В. Колосок // Суспільні реформи та становлення громадянського суспільства в Україні: матеріали наук.-практ. конф. – К.: Вид-во УАДУ, 2001. – С. 279 – 282.

Несвіт Г. П. Інформаційна безпека особистості / Г. П. Несвіт // Актуальні проблеми політики: зб. наук. пр. (відп. ред.

Л. І. Кормич). – Вип. 11. – О.: “Астропринт”. – 2001. – С. 708 – 714.

Нікулова І. Судова практика розгляду окремих видів спорів за участю органів Пенсійного фонду України / І. Нікулова // Вісн. Пенс. фонду. – 2004. – № 6. – С. 19 – 22.

Організація роботи в органах Пенсійного фонду України: курс лекцій для студентів V курсу факультету підготовки кадрів для Пенсійного фонду України / авт. Д. М. Кравцов. – Х.: Нац. ун-т “Юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого”, 2011. – С. 77 – 84.

5. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Самостійна робота – вид позааудиторної роботи студента, яка спрямована на вивчення навчального матеріалу.

Під час самостійної роботи студент повинен самостійно опрацювати конспекти лекцій, літературу, нормативні акти, судову практику до тем, що виносяться на практичні заняття.

Формами самостійної роботи є:

- виконання домашніх завдань;
- доопрацювання матеріалів лекцій;
- робота в інформаційних мережах;
- опрацювання додаткової літератури;
- складання конспектів за темами, що виносяться на самостійне вивчення.

6. ПРОГРАМНІ ПИТАННЯ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ “ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ В ОРГАНАХ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ”

1. Система державних органів та їх функції зі здійснення пенсійного забезпечення.
2. Взаємодія Пенсійного фонду України з органами державної влади та громадськими організаціями.
3. Суб'єкти солідарної системи пенсійного забезпечення в Україні.
4. Правове регулювання діяльності Пенсійного фонду.
5. Правовий статус Пенсійного фонду України.
6. Структура Пенсійного фонду та його повноваження.
7. Органи управління Пенсійного фонду.
8. Правління Пенсійного фонду та його повноваження.
9. Організація роботи з призначення пенсій.
10. Організація роботи з виплати пенсій.
11. Основні напрями правової роботи в органах Пенсійного фонду.
12. Представництво інтересів органів Пенсійного фонду в судових органах.
13. Організація роботи з примусового стягнення заборгованості з обов'язкових платежів до Пенсійного фонду.
14. Застосування органами Пенсійного фонду законодавства про адміністративні правопорушення.
15. Розгляд спорів, пов'язаних із призначенням і виплатою пенсій.
16. Правовий статус працівників органів Пенсійного фонду.
17. Класифікація посад працівників органів Пенсійного фонду, кваліфікаційні вимоги до них.
18. Посадові інструкції працівників Пенсійного фонду.
19. Оцінювання роботи працівників органів Пенсійного фонду.
20. Проходження державної служби в органах Пенсійного фонду.

21. Відповідальність працівників органів Пенсійного фонду.
22. Робота із вхідною, вихідною кореспонденцією, внутрішніми документами.
23. Складання та оформлення службових документів.
24. Документування управлінської діяльності.
25. Організація контролю за виконанням документів.
26. Організація роботи із зверненнями громадян та їх особистого прийому.
27. Організація та проведення прийому громадян в органах Пенсійного фонду.
28. Мета та завдання персоніфікованого обліку в системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
29. Повноваження органів Пенсійного фонду щодо системи персоніфікованого обліку внесків застрахованих осіб.
30. Порядок проведення персоніфікованого обліку в системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
31. Джерела та порядок надходження відомостей до системи персоніфікованого обліку.
32. Порядок обліку відомостей про застраховану особу, що використовуються в системі загальнообов'язкового державного пенсійного страхування.
33. Права, обов'язки та відповідальність страхувальників та застрахованих осіб щодо ведення обліку відомостей про застрахованих осіб.
34. Правовий статус коштів Пенсійного фонду України.
35. Джерела формування коштів Пенсійного фонду.
36. Бюджетний процес у Пенсійному фонді.
37. Правова регламентація використання коштів Пенсійного фонду (напрями та структура його видатків, порядок їх здійснення.)
38. Організація роботи по забезпеченню надходження коштів до бюджету Пенсійного фонду України.
39. Порядок погашення заборгованості з обов'язкових платежів до Пенсійного фонду.
40. Правові підстави та умови стягнення заборгованості зі збору на обов'язкове державне пенсійне страхування.

41. Мета державного регулювання та нагляду у сфері загальнообов'язкового державного соціального страхування.

42. Органи по нагляду за дотриманням призначення, перерахунку і виплати пенсій у солідарній системі.

43. Основні завдання Державної комісії з регулювання ринків фінансових послуг України.

44. Загальні засади здійснення контролю за цільовим використанням коштів Пенсійного фонду.

45. Застосування органами Пенсійного фонду до страхувальників фінансових санкцій.

46. Застосування органами Пенсійного фонду фінансових санкцій до банків та організацій, які здійснюють виплату і доставку пенсій.

47. Порядок розгляду органами Пенсійного фонду скарг страхувальників.

48. Порядок нарахування та сплати страхових внесків до Пенсійного фонду.

49. Порядок ведення органами Пенсійного фонду обліку надходження платежів зі збору на обов'язкове державне пенсійне страхування.

50. Облік страхувальників і застрахованих осіб як платників страхових внесків.

ЗМІСТ

1. Загальні положення.....	3
2. Програма навчальної дисципліни “Організація роботи в органах Пенсійного фонду України”.....	5
3. Загальний розрахунок годин лекцій, практичних занять, самостійної роботи.....	7
4. Завдання до практичних занять та самостійної роботи.....	8
5. Самостійна робота студентів.....	26
6. Програмні питання з навчальної дисципліни “Організація роботи в органах Пенсійного фонду України”.....	27

Навчальне видання

НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ ПОСІБНИК

ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ
ТА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ
З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ В ОРГАНАХ ПЕНСІЙНОГО ФОНДУ УКРАЇНИ”

для студентів V курсу факультету
підготовки кадрів для Пенсійного фонду України

У к л а д а ч і: ЖЕРНАКОВ Володимир Володимирович,
КРАВЦОВ Данило Маркович,
ШВЕЦЬ Наталія Миколаївна,
ЯКОВЛЄВ Олександр Анатолійович

Відповідальний за випуск *В.В. Жернаков*

Редактор *Л.М. Рибалко*

Комп'ютерна верстка *А.В. Старжинської*

Поза планом

Підп. до друку 10.01.2012. Формат 60x84 ¹/₁₆. Папір офсетний.
Друк: ризограф. Ум. друк. арк. 1,93. Облік.-вид. арк. 1,01. Вид. № 79.
Тираж прим. Зам. № 4386. Ціна договірна.

Редакційно-видавничий відділ

Національного університету “Юридична академія України імені Ярослава Мудрого”,
вул. Пушкінська, 77, м. Харків, 61024, Україна.

Друкарня

Національного університету “Юридична академія України імені Ярослава Мудрого”,
вул. Пушкінська, 77, м. Харків, 61024, Україна.